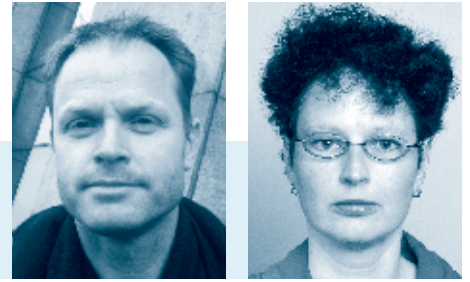

Provinciaal GeoRegister: één voor allen, allen voor één!

Luc de Horde, beleidsmedewerker geo-informatie bij de Provincie Utrecht en namens IPO opdrachtgever voor het project Provinciaal Georegister; Sytske Postma, adviseur bij Nieuwdenkers BV en projectleider van het project Provinciaal Georegister.

De provincies zijn sterk in geo-informatie. Deze informatie wordt voornamelijk gecreëerd voor processen vanuit diverse beleidsvelden. Bij de provincies is het ruimtelijk domein daarin sterk vertegenwoordigd.

Al deze gegevens zijn al jaren beschreven en vrij beschikbaar. In 2007 is zelfs een gezamenlijke intentieverklaring met BZK ondertekend. Open data zeggen we tegenwoordig.

Veel hiervan wordt dan ook opgevraagd en hergebruikt door gebruikers van binnen en buiten de provincie. Dit gebeurt echter passief. Op verzoek wordt de gevraagde geo-informatie geleverd. Provincies willen graag laten zien dat zij professioneel zijn op het gebied van het creëren, beheren en aanbieden van geo-informatie. Met het realiseren van het Provinciaal Georegister (PGR) bieden zij hun provinciale ruimtelijke informatie actief aan.

Maatschappelijke behoefte

Met het beschikbaar komen van internet is de maatschappij in toenemende mate veranderd in een informatiemaatschappij. Gezien de ontwikkelingen de laatste jaren, waarbij de locatie een standaard informatieaspect is geworden, kan zelfs worden gesproken van een geo-informatiemaatschappij. Diverse webservices, apps voor mobiele telefoons, TomTom, augmented reality. Er zijn tal van toepassingen waarin geo-informatie wordt gebruikt. In het ter beschikking stellen hiervan kan de overheid niet achterblijven. Argumenten hiervoor zijn dat burgers het recht hebben geïnformeerd te worden (Aarhus^[1],

Wob^[2]), de overheid door de data te laten hergebruiken het rendement op zijn investeringen kan vergroten en de markt behoefte heeft aan de geo-informatie om toegevoegde waarde producten te kunnen ontwikkelen.

Er kleven veel nadelen aan het niet goed beschikbaar zijn van geo-informatie. Het kost veel geld om per situatie of project steeds opnieuw aan gegevens te komen. Het niet voldoende op de hoogte zijn van de aanwezigheid van geo-informatie kan ervoor zorgen dat beslissingen, bijvoorbeeld over ruimtelijke inrichting, niet goed

sen. Om een goede beschikbaarheid van de provinciale ruimtelijke informatie te garanderen en om hergebruik te stimuleren hebben provincies gezamenlijk het initiatief genomen een provinciaal georegister op te zetten.

Van versnipperd aanbod tot eenduidig beeld

Zoveel provincies, zoveel smaken in aanbod en presentatie van geo-informatie. Niet alleen de provincies en de beleidsvelden zijn divers, maar ook de opbouw van de gegevens. Een specifiek thema zal

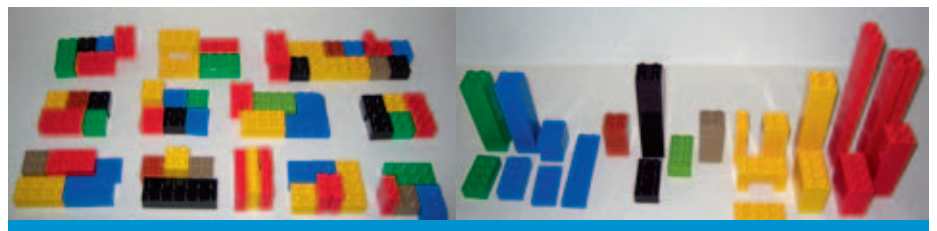

Fig. 1. Van ongestructureerd naar gestructureerd aanbod.

zijn afgewogen. Er valt heel wat te winnen bij het beschikbaar hebben van de juiste geo-informatie op het juiste moment. Planprocessen kunnen kwalitatief worden verbeterd en efficiënter worden door goed gebruik hiervan.

Provincies herkennen de toenemende vraag naar geo-informatie en het belang hiervan in tal van keten- en beleidsproces-

vaak twaalf verschillende gegevenssets en beschrijvingen opleveren, nadat ze zijn opgevraagd bij evenveel provincies. Daarbij kan het thema onder diverse noemers zijn aangeduid, zodat de beschikbaarheid soms niet helder is. Dit alles komt de vindbaarheid en toepasbaarheid niet ten goede. Het kan kortom wat middelen kosten om met de gegevensverzameling aan de slag te gaan. Het vrije gebruik en de toepasbaarheid worden hierdoor ondermijnd, waardoor bestaande geo-informatie soms zelfs opnieuw wordt gecreëerd.

1 Het Verdrag van Aarhus (1998) regelt onder meer de rechten op toegang tot milieu-informatie voor het publiek. Dit verdrag is inmiddels in een Europese Richtlijn omgezet (Richtlijn 2003/4/EG). Dit leidt voor bestuursorganen tot een aantal extra verplichtingen ten aanzien van de openbaarheid.

2 Wet Openbaarheid van Bestuur uit 1991 stelt een ieder in staat informatie van de overheid te krijgen, ofwel gratis ofwel tegen redelijke verstrekingskosten.

De opkomst van de open standaarden in de geo-informatie hebben de mogelijkheid geboden om in dezelfde structuur de gegevens te beschrijven en centraal aan te bieden. Het aanbieden via het Nationaal GeoRegister (NGR) vergroot de vindbaarheid van de provinciale geo-informatie. Het brengt echter nog geen overzicht in de gegevens. Binnen de individuele provinciale database zijn de gegevens weliswaar gestructureerd opgeslagen en beschreven, maar binnen het NGR zal de verzameling van twaalf provincies al gauw een veelkleurig beeld geven. Dit zal de herbruikbaarheid maar deels versterken. Het PGR voegt daarom iets toe ten opzichte van het NGR. Het PGR is een catalogus met geharmoniseerde metadata van de geografische informatie die door middel van services vanuit de bron te benaderen is. Dit is veelal de individuele provincie. Naast een catalogus is het PGR straks de bron voor de bestanden die onder de INSPIRE-verplichting vallen. Hierdoor wordt voorkomen dat twaalf provincies

den gesteld zoals vanuit afnemersvragen, bijvoorbeeld die van de Atlas Leefomgeving of Warmte/Koude Opslag-tool (WKO-tool). Deze vallen onder klasse 2. De mate van harmonisatie en beschikbaarheid wordt mede door de vraag bepaald. Het PGR zal dan aansturen op een landelijke dekking van de gevraagde gegevens en in ieder geval harmonisatie van de metadata nastreven. Hierbij moet worden gezegd dat inhoudelijke harmonisatie nooit kan worden bewerkstelligd door informatievoorziening. Dit is en blijft een taak van de beleidsinhoudelijke medewerkers. Gelukkig wordt standaardisatie van inhoud via wetgeving en samenwerking steeds meer vanzelfsprekend.

De overige gegevens vallen onder klasse 3 en worden aanbodgedreven gepubliceerd. Hierin wordt niet ingezet op verdere harmonisatie en afstemming tussen de twaalf provincies. Maar, aanbod schept vraag, dus kunnen klasse 3-bestanden bij voldoende vraag promoveren naar

klasse 2. Op deze manier wil het PGR vraaggestuurd het aanbod op orde krijgen en door een zekere mate van regie op de wijze van aanbieden de vindbaarheid en toepasbaarheid van de geo-informatie bevorderen.

Om het aanbod te stroomlijnen en de beschrijvingen te harmoniseren is er een redactieraad

opgericht. Deze raad is het contactpunt voor in- en externe partijen die structureel willen aansluiten op het PGR. De redactieraad bereidt een publicatiekalender voor, naar aanleiding van en in samenspraak met afnemers, en bespreekt deze met de afzonderlijke provincies.

Data blijft bij de bron, PGR structureert het aanbod

Zowel de metadata als de data staan in principe decentraal bij de bron (provincie) en worden periodiek opgehaald (geharvest) door het PGR. Uitzondering hierop

zijn de klasse 1-thema's die een centrale bron hebben. Het PGR is de bron voor het NGR voor wat betreft de provinciale geografische metadata. Het NGR harvest de PGR-catalogus in plaats van de twaalf provincies langs te gaan, waarmee de provinciale kaarten ook via het landelijke loket vindbaar zijn.

Via het PGR zijn door middel van de beschrijvende metadata de provinciale kaartlagen te vinden. Ook de bekende internetzoeksystemen zullen worden ondersteund en dat zijn toch de gangbare ingangen van de gemiddelde internetbezoeker. De metadata geven naast een doel en omschrijving ook de mogelijkheid de geselecteerde gegevens op te halen. Dit kan in ieder geval via een imageservice waarbij een kaartbeeld wordt gegenereerd, maar vaak zijn ook de brongegevens te downloaden via een feature service. Hierbij zijn de smaken GML en shape mogelijk. De gegevens worden naar een op te geven e-mailadres gestuurd.

PGR is efficiënt voor aanbieder en gebruiker

Het PGR biedt voordeel voor de afnemers én de aanbieder provincies. De provincies hoeven ten eerste veel minder gegevensaanvragen af te handelen door te verwijzen naar het PGR. Ook wordt voorkomen dat informatie die al bekend is, opnieuw wordt ingewonnen, en niet in de laatste plaats ten behoeve van de provincies zelf! Iets minder zichtbaar is de bijvangst doordat het provinciaal ruimtelijk beleid effectiever wordt wanneer de bijbehorende kaartlagen vaker worden benut. Het grootste voordeel op korte termijn is de gezamenlijke inrichting van de infrastructuur ten behoeve van de Europese INSPIRE-verplichtingen. Het gaat hier om aanzienlijke besparingen. Het beter positioneren van de provinciale geografische informatie als open data stimuleert nieuwe mogelijkheden en ontwikkelingen. Deze hoeven dan niet per se door de provincie zelf te worden opgezet en kunnen eenvoudiger (en soms ook beter) aan andere partijen worden overgelaten. Hierdoor zal beter worden aangesloten op het vervullen van de maatschappelijke behoefte naar geo-informatie. Maar misschien wel de grootste meerwaarde voor provincies is de sterkere rol op het geo-informatieveld.

Fig. 2. Voorkant Provinciaal Georegister.

elk afzonderlijk aan de beschikbaarstelingseisen van deze Europese kaderwet moeten voldoen. De gegevens in het PGR kennen drie klassen van harmonisatie. Klasse 1 bevat volledig geharmoniseerde gegevens die in de centrale omgeving staan. Het gaat dan met name om de risicokaart, overstromingsrisico's, natuurgebiedsplannen en dus binnenkort de INSPIRE-thema's. Dit zijn gegevens die vanuit wettelijke verplichtingen of taken geharmoniseerd moeten worden aangeboden. Er zijn ook gegevens die vanwege een specifieke vraag beschikbaar zullen wor-